

Kozak-Zychman, Wanda

Zniszczony pochówek kultury lubelsko-wołyńskiej odkryty w miejscowości Sitaniec-Wolica, pow. zamojski, stanowisko 3. Analiza antropologiczna.

Archeologia Polski Środkowowschodniej 8, 255-256

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

WANDA KOZAK-ZYCHMAN

**ZNISZCZONY POCHÓWEK KULTURY LUBELSKO-WOŁYŃSKIEJ
ODKRYTY W MIEJSCOWOŚCI SITANIEC-WOLICA, POW. ZAMOJSKI, STANOWISKO 3.
ANALIZA ANTROPOLOGICZNA**

Materiał kostny pochodzi z badań ratowniczych przeprowadzonych w miejscowości Sitaniec-Wolica, pow. zamojski, woj. lubelskie, wiosną 2004 roku przez J. Buszewicza¹. Zebrane z dwóch warstw szczątki kostne są głównie pozostałościami czaszki i to przede wszystkim strony prawej oraz tylko w niewielkim zakresie szkieletu postkranialnego. Należały one najprawdopodobniej do młodego mężczyzny. Wiek zmarłego oceniono – według metod powszechnie stosowanych w antropologii – na 25-30 lat (*Adultus*). Pomiary (w mm) wykonano zgodnie z techniką R. Martina (R. Martin, K. Salter 1957).

Na głębokości 60-70 cm znajdowały się: niewielki fragment prawej kości ciemieniowej z brzegiem łuskowym (grubość 5-6); prawa kość skroniowa zespolona z dolną partią skrzydła większego kości klinowej (łuska i wyrostek jarzmowy uszkodzony, wyrostka rylcowatego brak); wyrostek kłykciowy z tylną częścią prawej gałęzi składający się z fragmentem żuchwy opisanym niżej (średnica głowy wyrostka kłykciowego ok. 23; szerokość ramienia żuchwy M-71 38); fragmentarycznie zachowana (uszkodzona lewostronnie przy szwie węglowym i centralnie powyżej otworu potylicznego wielkiego) łuska kości potylicznej oraz podstawa z fragmentem prawej części bocznej kości potylicznej (grubość łuski 6-8, w okolicy guzowatości 20; na podstawie obecny *processus pharyngeum*); wyrostek czołowy prawej kości jarzmowej (szerokość ok. 12; *processus marginalis* słabo wykształcony); skrzydło mniejsze kości kli-

nowej strony prawej; uszkodzona w znacznym stopniu lewa szczęka (zniszczony trzon i blaszka zewnętrzna wyrostka zębodołowego, wyrostka czołowego brak); wyrostek podniebienny szczęki prawej składający się ze szczęką z warstwy 70-90 cm oraz luzem zęby – C, P₂, M₁ z lewej szczęki oraz P₁, P₂, M₁ i M₂ z lewej strony żuchwy (powierzchnie koron słabo starte, poza M₁ żuchwy wykazującym mierny stopień starcia); niewielki ułamek trzonu kości długiej, być może udowej. Wśród zebranych szczątków obecny był fragment polepy.

Na głębokości 70-90 cm zalegały: prawa część oczodołowa z małym fragmentem łuski kości czołowej zespolona z górną partią skrzydła większego kości klinowej (brzeg nadoczodołowy zniszczony); uszkodzona (brak m.in. wyrostka czołowego) prawa szczęka z zębodołami i obecnym uzębieniem od C do M₃ (powierzchnie koron słabo starte); prawa strona żuchwy (kął zniszczony) z obecnymi dwoma zębami trzonowymi (M₂ i M₃) – zębodoły po P₂, M₁ zasklepienie, korona siekacza bocznego (I₂) z fragmentem korzenia luzem, w zębodołach siekaczy (I₁, I₂) oraz kła (C) pozostałości korzeni; składająca się, a pochodząca z warstwy 60-70 cm blaszka wewnętrzna trzonu żuchwy z zębodołami od I₁ do P₂ strony lewej; kilkanaście ułamków trzonów kości długich, w tym piszczelowej i najprawdopodobniej udowej.

Mimo, iż pochówek zachował się w formie szczątkowej to zebrany materiał stanowi cenne uzupełnienie bazy źródłowej do badań nad ludnością kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej z epoki neolitu bytującej w tym okresie na Lubelszczyźnie (por. W. Kozak-Zychman 1996; W. Kozak-Zychman, Z. Maślanka 2005; W. Kozak-Zychman, M. Szeliga 2005).

¹ Sprawozdanie z tych badań nie zostało dotychczas opublikowane.

LITERATURA

- Kozak-Zychman Wanda
1996 *Stan badań antropologicznych nad materiałami neolitycznymi z Lubelszczyzny*. Archeologia Polski Środkowowschodniej 1, s. 235-237.
- Kozak-Zychman Wanda, Maślanka Zuzanna
2005 *Szczątki kostne z pochówków ludności kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej na stan. 26 w Strzyżowie, pow. Hrubieszów*. Archeologia Polski Środkowowschodniej 7, s. 176-182.
- Kozak-Zychman Wanda, Szeliga Marcin
2005 *Wyniki badań antropologicznych szczątków kostnych z pochówków kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej na stan. 1C w Gródku nad Bugiem, pow. Hrubieszów*. Archeologia Polski Środkowowschodniej 7, s. 173-175.
- Martin Rudolf, Saller Karl
1957 *Lehrbuch der Anthropologie*. T. 1. Stuttgart.

WANDA KOZAK-ZYCHMAN

**DESTROYED BURIAL OF THE LUBLIN-VOLHYNIAN CULTURE DISCOVERED AT SITE 3
IN SITANIEC-WOLICA, ZAMOŚĆ DISTRICT – AN ANTHROPOLOGICAL ANALYSIS**

SUMMARY

Osseous materials were derived during rescue excavations conducted by J. Buszewicz in spring 2004. Bone remains, collected from two layers, consisted mainly of fragments of a skull – es-

pecially of its right part – and a very limited number of a post-cranial skeleton. They were probably of a young man dead at the age of 25-30 (*Adultus*).

Dr hab. Wanda Kozak-Zychman, prof. UMCS
Instytut Archeologii UMCS
Pl. M. Curie-Skłodowskiej 4
20-031 Lublin
asterion@klio.umcs.lublin.pl